

KS. IRENEUSZ WERBIŃSKI

 <https://orcid.org/0000-0001-7705-9922>

**DROGA NAUKOWA,
OSIĄGNIĘCIA DYDAKTYCZNO-ORGANIZACYJNE
I ZAINTERESOWANIA BADAWCZE
KS. PROF. DR. HAB. LEONARDA FICA**

1. Droga naukowa

Leonard Fic urodził się 14 września 1946 r. we wsi Barczygłów, powiat koniński. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Koninie i uzyskaniu świadectwa dojrzałości wstąpił w 1964 r. do Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku. Studia seminaryjne zostały przerwane z racji powołania go do przymusowej służby wojskowej w Brzegu nad Odrą w latach 1965–1967. Studia seminaryjne ukończył w 1971 r., przyjmując święcenia kapłańskie. Rok później podjął studia specjalistyczne (teologia fundamentalna) w Akademii Teologii Katolickiej (ATK) w Warszawie. Stopień magistra teologii uzyskał w 1975 r. na podstawie pracy pt. „*Sensus fidei* jako organ przekazywania wiary w ujęciu M.D. Kostera OP”, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Henryka Bogackiego SI.

Po ukończeniu w 1976 r. w ATK tzw. roku doktoranckiego powrócił do pracy w diecezji włocławskiej, jako wikariusz, a następnie moderator seminaryjny (ojciec duchowny). Równocześnie prowadził wykłady z zakresu teologii duchowości i teologii misyjnej oraz lektoraty z języka łacińskiego i niemieckiego w tymże seminarium.

W ramach udzielonego przez biskupa ordynariusza urlopu naukowego w latach 1985–1987 odbył studia z zakresu teologii dogmatycznej

KS. IRENEUSZ WERBIŃSKI (UMK) – kapłan diecezji włocławskiej, prof. zw. dr hab. (teologia duchowości, hagiologia, psychologia), profesor w Kolegium Jagiellońskim – Toruńskiej Szkoly Wyższej; Ireneusz.Werbinski@umk.pl.

w Uniwersytecie w Tybindze, gdzie uczęszczał na seminarium naukowe prowadzone przez ks. prof. dr. hab. Waltera Kaspera. Po powrocie do kraju w 1987 r. objął ponownie w seminarium we Włocławku stanowisko ojca duchownego oraz lektora języka łacińskiego i niemieckiego.

W latach 1990–1992 odbył studia specjalistyczne w Uniwersytecie św. Tomasza w Rzymie, wieńcząc je rozprawą doktorską z teologii fundamentalnej pt. „*Il sensus fidei nel pensiero di M.D. Koster e nel Vaticano II*”, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. Giacomo Grasso OP.

Po powrocie do kraju w 1992 r., został mianowany wykładowcą teologii fundamentalnej i religioznawstwa w Wyższym Seminarium Duchownym we Włocławku. Podjął jednocześnie wykłady na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela. Następnie, w roku akademickim 1996/1997 został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Fenomenologii Religii na Wydziale Teologicznym ATK w Warszawie (obecnie Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie – UKSW), gdzie prowadził wykłady z religioznawstwa, ze szczególnym uwzględnieniem religii Indii i Dalekiego Wschodu.

Charakter pracy naukowej sprawił, że dla pogłębienia wiedzy z zakresu indologii i orientalistyki uczęszczał w latach 2000–2002 na wykłady specjalistyczne w Uniwersytecie Warszawskim z klasycznej filozofii indyjskiej (prowadzone przez prof. dr. hab. Piotra Balcerowicza) i religii Indii (prowadzone przez prof. dr. hab. Marka Mejora). W tymże uniwersytecie uczestniczył w lektoratach z języków: sanskryckiego i palijskiego, co umożliwiło mu w pracy badawczej sięganie do oryginalnych materiałów źródłowych.

W 2003 r. ks. dr Leonard Fic został skierowany do pracy duszpasterskiej w parafii Najświętszej Maryi Panny w Izbicy Kujawskiej, obejmując funkcję proboszcza. Zaangażowanie duszpasterskie bardzo utrudniło pracę naukową ks. Fica, niektórzy wręcz uważali, że nie da się pogodzić pracy duszpasterskiej z nauką. Dalsze osiągnięcia naukowe ks. Fica pokazują, że to mu się udało, co zasługuje na duże uznanie.

W roku 2010 ks. dr Leonard Fic uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk teologicznych w zakresie religioznawstwa. Podstawą był dorobek naukowy i praca – *Kościół katolicki a buddyzm. Propedeutyka dialogu*, Włocławek 2009. Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli: ks. prof. dr hab. Tadeusz Dola (UO), ks. prof. dr hab. Jacek Bolewski SI (PWT w Warszawie), ks. prof. dr hab. Ireneusz Werbiński (UMK), prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz (UKSW).

W 2018 r. prezydent RP Andrzej Duda nadał ks. Ficowi tytuł profesora nauk teologicznych. Podobnie jak w przypadku habilitacji, podstawą do nadania tytułu naukowego profesora był dorobek naukowy i praca (tzw. książka profesorska) – *Zbawienie w buddyźmie*, Lublin 2016. Recenzentami w postępowaniu do tytułu naukowego profesora byli: bp prof. dr hab. Henryk Wejman (USz), ks. prof. dr hab. Paweł Bortkiewicz (UAM), ks. prof. dr hab. Wojciech Cichosz (UMK), ks. prof. dr hab. Zdzisław J. Kijas (UP JPII), ks. prof. dr hab. Jerzy Pałucki (KUL).

Po uzyskaniu habilitacji ks. Fic został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Historii Religii Sekcji Religiologii w Wydziale Teologicznym UKSW. W dniu 1 marca 2010 r. objął stanowisko kierownika tej Sekcji, następnie po mianowaniu na stanowisko profesora nadzwyczajnego w powyższej Katedrze został jej kierownikiem. W wyniku restrukturyzacji Wydziału Teologicznego UKSW jednostka ta została przekształcona w Katedrę Religiologii i Dialogu Międzyreligijnego, w ramach nowopowstałego Instytutu Dialogu Kultury i Religii. Ks. Leonard Fic został kierownikiem tegoż Instytutu.

Ks. Leonard Fic w ramach swojej pracy naukowo-dydaktycznej był zaangażowany w trzech uczelniach: Wyższe Seminarium Duchowne we Włocławku; Wydział Teologiczny UKSW i Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela (oddziały we Włocławku i Koninie).

2. Syntetyczna ocena dorobku naukowego

W merytorycznej ocenie pracownika naukowego na pierwszym miejscu ocenia się publikacje naukowe. W tym przypadku autor artykułu ograniczy się do zacytowania najistotniejszych stwierdzeń z wniosków końcowych recenzentów wyznaczonych przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów, w postępowaniu zmierzającym do nadania ks. dr. hab. Leonardowi Ficowi tytułu naukowego profesora, oraz ukazania syntezy najistotniejszych stwierdzeń z powyższych recenzji. Uzasadnieniem takiego postępowania jest wielość materiału, co spowodowałoby zbyt rozrośnięcie się artykułu.

1) „Publikacje ks. dr. hab. Leonarda Fica legitymują się bibliograficzną wiarygodnością, rzetelną i wnikliwą analizą, zmierzającą do ukazania syntezy danego problemu, a co najważniejsze w jego wymiarze dialogicznym. Autor dokonuje próby ukazania dialogu między chrześcijaństwem, buddyzmem i hinduizmem, przy uwzględnieniu tożsamości religijnej każdej z nich” (bp prof. dr hab. Henryk Wejman).

2) „Biorąc pod uwagę całokształt pracy ks. dr. hab. Leonarda Fica, z uznaniem trzeba patrzeć na jego rozwój i zaangażowanie naukowe, a także znaczącą aktywność dydaktyczno-organizacyjną. [...] Ks. dr. hab. Leonard Fic posiada oryginalne osiągnięcia naukowe znacznie przekraczające wymagania stawiane kandydatom do tytułu naukowego profesora” (ks. prof. dr hab. Wojciech Cichosz).

3) „Dokonując oceny dorobku naukowego ks. dr. hab. Leonarda Fica, prof. UKSW stwierdzam, że przedstawiony dorobek naukowy we wszystkich jego wymiarach: badawczym, dydaktycznym i organizacyjnym, stanowi istotny wkład dla teologii w Polsce, a szczególnie w dialog międzyreligijny. Podejmowane nurty badawcze, poprzez książkę habilitacyjną i tzw. profesorską, dotyczą nowych, oryginalnych i zarazem bardzo społecznie ważnych tematów” (ks. prof. dr hab. Paweł Bortkiewicz).

4) „Wachlarz tematów, które ks. Fic podejmuje w publikacjach zwartych, jest szeroki. Wszystkie traktuje poważnie, analizuje w sposób krytyczny dystansując się od ujęć subiektywnych i jednostronnych. Obiektywnie relacjonuje stanowiska przeciwne. Podaje naukowe argumenty za przyjęciem lub odrzuceniem pewnych postaw lub rozwiązań w dziedzinie eklezjologii, chrystologii itd. Wskazuje kierunki dalszych badań w temacie podejmowanych przez siebie zagadnień. Sygnalizuje możliwości rozwiązań trudnych kwestii w obszarze dialogu międzyreligijnego, a szczególnie w obszarze dialogu chrześcijańsko-buddyjskiego” (ks. prof. dr hab. Zdzisław J. Kijas).

5) „Ks. dr. hab. Leonard Fic jest pracownikiem naukowym dobrze przygotowanym do prowadzenia badań specjalistycznych. Przedstawia on czytelnikowi refleksję odzwierciedlającą własną ocenę źródeł, ich genezę oraz wzajemne przenikanie i dzieli się z czytelnikiem swoimi przemyśleniami teologa, naukowca, pracownika uniwersyteckiego, z wyraźnie określonym profilem badawczym” (ks. prof. dr hab. Jerzy Pałucki).

W ocenie dorobku naukowego ks. Fica, uwzględniając wyżej wymienione recenzje, warto syntetycznie zwrócić uwagę na kilka jego wątków.

1) Jest on kompetentny, wyrasta bowiem z ogromnej i cierplivej kwerendy źródeł. O znawstwie tych źródeł poświadcza powołanie ks. Fica do członkostwa prestiżowego oksfordzkiego towarzystwa naukowego Pāli Text Society – Oxford Reference, towarzystwo założone w 1881 r. dla studiowania tekstów palijskich.

2) Autor podejmuje w swojej analizie tematy nie mające odpowiedników w rodzimym dorobku. W tym miejscu trzeba zauważyć, że

w Polsce istnieją dwie katedry zajmujące się od strony religioznawczej buddyzmem – na Uniwersytecie Warszawskim i Uniwersytecie Jagiellońskim. Jednak nie zajmują się one analizą krytyczną i komparatystyczną z punktu widzenia chrześcijańskiej teologii religii. W tym sensie prace ks. Leonarda Fica mają charakter zdecydowanie unikatowy w wymiarze polskim. Być może jest to jeden z powodów, dla których ta twórczość, mimo kompetencji językowych Kandydata (język niemiecki, włoski) ogranicza się do twórczości w ojczystym języku. Wedle współcześnie narzucanych kryteriów „naukometrycznych” jest to swoistym zarzutem, ale właśnie przykład ks. Fica falsyfikuje ten typ myślenia – czyż nie jest bowiem sprawą cenniejszą przybliżenie rodzimemu środowisku istoty podejmowanych problemów w oparciu o publikacje polskojęzyczne?

3) W książce profesorskiej Autor prezentuje także znakomitą orientację w zachodniej literaturze teologicznej i religioznawczej.

4) Ks. Fic jest znakomicie przygotowany do pracy naukowej od strony warsztatowej, o czym też świadczą hasła encyklopedyczne – ujęte w postać określoną bardzo rygorystycznymi normami, domagają się precyzji sformułowań, a zarazem zdolności ogromnej syntezy wiedzy. Twórczość leksykograficzna w przypadku ks. Fica jest absolutnie imponująca w środowisku teologicznym oraz religioznawczym, jest ona wręcz unikatowa.

O pozycji ks. Fica w świecie nauki świadczy też jego obecność w stosownych gremiach akademickich, zaproszenia do prezentacji myśli na sympozjach naukowych.

3. Znajomość języków obcych

Oprócz twórczości pisarskiej i dydaktyczno-wychowawczej, ks. dr Fic cały czas dbał też o rozwój swoich kwalifikacji językowych. Na szczególną uwagę zasługuje u habilitanta dobra znajomość języków: łaciński, niemiecki, angielski i włoski. Znajomość języków wykorzystuje habilitant w pracach naukowych, jest też tłumaczem publikacji – szczególnie z języka niemieckiego, ale wykorzystuje ją również w dydaktyce, np. w latach 1981–1990 w Wyższym Seminarium Duchownym we Włocławku prowadził lektorat z języka niemieckiego i łaciny. Pewnym fenomenem wydaje się być postawa wówczas ks. dr. Fica w zakresie odpowiedniego przygotowania się do podjęcia rozprawy habilitacyjnej. W tym celu w latach 2000–2002 uczęszczał na wykłady z zakresu filozofii i religii indyjskich w Uniwersytecie

Warszawskim, gdzie też ukończył kurs języka sankryckiego i palijskiego. Znajomość języków obcych daje ks. Ficowi możliwość czynnego udziału w sympozjach międzynarodowych.

4. Udział w konferencjach naukowych i zespołach badawczych

Ks. L. Fic uczestniczył w 14 konferencjach krajowych i międzynarodowych, na których wygłaszał referaty:

1) Sympozjum religiologiczne w dniu 13 stycznia 2011 r. w UKSW na temat: „Dialog kulturowy Zachodu z Indiami i krajami Dalekiego Wschodu. Wybrane aspekty”. Tytuł referatu: Czym jest hinduizm? Krótkie wprowadzenie.

2) Sympozjum w dniu 22 stycznia 2011 r. na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie. Sekcja św. Jana Chrzyciela. Oddział w Koninie na temat: „Sekty jako wyzwanie dla Kościoła i społeczeństwa”. Tytuł referatu: Postawa chrześcijanina wobec sekt.

3) Sympozjum religiologiczne w dniu 10 stycznia 2013 r. w UKSW na temat: „Księgi święte w religiach świata”. Tytuł referatu: Święte księgi hinduizmu.

4) Międzynarodowa Konferencja naukowa na Wydziale Teologicznym UMK, w dniu 13–14 listopada 2013 r. pt.: „Duchowość Dalekiego Wschodu a chrześcijaństwo – dialog czy konfrontacja”. Tytuł referatu: Medytacja Wschodu jako wyzwanie dla chrześcijaństwa.

5) Międzynarodowa Konferencja Naukowa, w Instytucie pedagogiki KUL w dniu 18 listopada 2013 r. pt.: „Historyczne konteksty relacji: mistrz i uczeń. Źródła wielkości mistrzów”. Tytuł referatu: Mistrz i nauczyciel wiary: ks. profesor Tadeusz Dajczer (1931–2009).

6) Sympozjum misyjne w UAM na Wydziale Teologicznym, w dniu 23 listopada 2013 r. na temat: „Postawy i wyzwania dialogu międzyreligijnego”. Tytuł referatu: Dialog chrześcijaństwa z buddyzmem.

7) Konferencja naukowa w instytucie Dialogu Kultury i religii na Wydziale Teologicznym UKSW w Warszawie w dniu 29 listopada 2013 r. na temat: „Kapłaństwo w religiach świata”. Tytuł referatu: Kapłaństwo w buddyzmie.

8) Udział w konferencji „Projekty Ukraińskiego Uzgodnienia i Przyszłości Europy”, Ukrainian Catholic University, 20–21 kwietnia 2015 r. w Kijowie.

9) II Międzynarodowe Sympozjum Pedagogiczne na Wydziale Nauk Pedagogicznych UKSW w Warszawie w dniu 25 kwietnia 2015 r. na temat:

„Duchowość w pedagogice – pedagogika duchowości”. Tytuł referatu: Wychowanie w hinduizmie.

10) Udział w IV Międzynarodowym Kongresie Religioznawczym odbywającym się w Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni w dniach 17–20 czerwca 2015 r.

11) Sympozjum Międzynarodowe w UKSW, w dniu 26 listopada 2015 r. pt.: „Mądry przewodnik w drodze do prawdy. Ks. prof. dr hab. Tadeusz Dajczer 1931–2009”. Tytuł referatu: Chrześcijaństwo w myśli ks. prof. Tadeusza Dajczera.

12) Konferencja naukowa na Wydziale Teologicznym UKSW, w Warszawie w Instytucie Dialogu Kultury i Religii, w dniu 9 grudnia 2015 r. na temat: „Modlitwa w religiach świata” Tytuł referatu: Modlitwa w religiach hinduskich.

13) Konferencja naukowa na Wydziale Teologicznym UKSW w Warszawie, w Instytucie Dialogu Kultury i Religii, w dniu 11 grudnia 2015 r. na temat: „Wizualizacja a ewangelizacja. Przeszłość i terażniejszość”. Tytuł referatu: Motywy religijne w indyjskiej sztuce filmowej.

14) VI ogólnopolskie Sympozjum Religioznawcze na Wydziale Teologicznym UKSW w Warszawie w Instytucie Dialogu Kultury i Religii w dniu 18 marca 2016 r. na temat: „Rola zwierząt w systemach religijnych”. Tytuł referatu: Zwierzęta w religii starożytnych Egipcjan.

Ma też swój udział w kilku międzynarodowych zespołach badawczych:

1) Międzynarodowe i Interdyscyplinarne Kolokwium między wykładowcami teologii fundamentalnej, dogmatycznej i prawa kanonicznego na temat: „Phänomen des Religiösen im heutigen Europa” (*Fenomen religijności w dzisiejszej Europie*), Berlin 1993.

2) Międzynarodowe i Interdyscyplinarne Kolokwium między wykładowcami teologii fundamentalnej, dogmatycznej i prawa kanonicznego na temat: „Kommunikation des Glaubens in der heutigen Situation” (*Komunikacja wiary w dzisiejszej sytuacji*), Berlin 1994.

3) Międzynarodowe i Interdyscyplinarne Kolokwium między wykładowcami teologii fundamentalnej, dogmatycznej i prawa kanonicznego na temat: „Unterscheidung der Geister – Theologische Grundlegung” (*Rozróżnianie duchów – interpretacja teologiczna*), Berlin 1997.

4) Międzynarodowe i Interdyscyplinarne Kolokwium między wykładowcami teologii fundamentalnej, dogmatycznej i prawa kanonicznego na temat: „Theologie im heutigen Denkhorizont – Theologie und Natur-

wissenschaft im Dialog” (*Teologia w świetle myśli współczesnej – teologia i nauki przyrodnicze w dialogu*), Berlin 1998.

5) Międzynarodowe i Interdyscyplinarne Kolokwium między wykładowcami teologii fundamentalnej, dogmatycznej i prawa kanonicznego na temat: „Komplementarität als methodologisches Prinzip in der Theologie” (*Komplementarność jako zasada metodologiczna w teologii*), Berlin 2000.

5. Osiągnięcia dydaktyczno-organizacyjne

Mając poczucie „przemijalności” naukowiec powinien też zadbać o przygotowanie swoich następców. Prowadzone przez ks. prof. dr. hab. L. Fica seminaria naukowe zaowocowały obronionymi pracami: licencjackimi, magisteriami i doktoratami.

Pod kierunkiem ks. prof. Leonarda Fica zostało obronionych około 87 prac licencjackich i magisterskich: na KUL-u; w Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie; w Akademii Teologii Katolickiej – Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Ks. prof. Leonard Fic sprawował i nadal sprawuje opiekę naukową nad ośmioma doktoratami.

Na Wydziale Teologii UKSW wypromował pięciu doktorów:

1) Patrycja Halina Staniszevska-Pobikrowska, *Kultura migrantów wietnamskich w Polsce. Studium religioznawcze*, Warszawa 2015 (obrona UKSW).

2) Oleksiy Pavlyuk, *Geneza i rozwój wspólnot religijnych z Indii i Dalekiego Wschodu na Ukrainie w latach 1991–2011*, Warszawa 2015 (obrona UKSW).

3) Paweł Szuppe, *Nowe ruchy religijne z perspektywy teologiczno-duszpasterskiej Kościoła katolickiego*, Warszawa 2016 (obrona UKSW).

4) Mariusz Maciak, *Muzułmańskie pielgrzymowanie w krajach Azji Centralnej*, Warszawa 2017 (obrona UKSW).

5) Elżbieta Jaroś, *Ocena teologiczna doktryny o małżeństwie i rodzinie zawartej w polskojęzycznej literaturze Świadców Jehowy*, Warszawa 2017 (obrona UKSW).

Ponadto trzy doktoraty pisane pod kierunkiem ks. Fica są przygotowywane do obrony:

1) Ks. Damian Stawicki, *Apostolski wymiar charyzmatu oriońskich zgromadzeń zakonnych*.

2) Agata Paulina Szymaniak, *Inkultuacja soborowej liturgii Eucharystii w Japonii*.

3) Ks. Leszek Woroniecki, Rola współczucia w realizacji ideału bodhisattvy. Próba w kontekście dialogu buddyjsko-chrześcijańskiego.

Ks. prof. Leonard Fic jest też cenionym recenzentem: cztery razy był recenzentem prac doktorskich, uczestniczył trzy razy w postępowaniu habilitacyjnym, raz został powołany przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów jako recenzent w postępowaniu habilitacyjnym.

6. Zainteresowania badawcze

Dorobek naukowy ks. Leonarda Fica, jak to ma miejsce w przypadku każdej prawidłowo rozwijającej się kariery naukowej, zaczął się kształtować w sposób dojrzały od doktoratu poprzez uzyskanie stopnia doktora habilitowanego. Następnie przybrał nową jakość i dynamikę badań na drodze zmierzającej do osiągnięcia tytułu naukowego profesora. Trzeba podkreślić, że te etapy stanowią prostą kontynuację i rozwój podejmowanej tematyki. Jest ona dość jednorodna w głównym nurcie, czy nurtach badawczych. Ks. Fic prezentuje sylwetkę badacza skoncentrowanego na wybieranych przez siebie obszarach naukowych. Można o nich z całą pewnością powiedzieć, że są to obszary bardzo rzadko penetrowane w polskiej teologii czy religiologii. Można wręcz mówić w tej sytuacji o pionierskim charakterze jego poczynań naukowych. Jednorodność podejmowanych badań zdaje się od razu wskazywać na niezwykle wręcz rzetelność badawczą, a zarazem poznawczą pasję naukową.

Główny nurt badawczy ks. prof. dr. hab. Leonarda Fica skupia się na oryginalnej w skali teologii i religiologii polskiej tematyce buddyzmu. Ten obszar badań został opracowany przez prof. dr. hab. Eugeniusza Sakowicza. Niniejszy szkic w sposób bardzo syntetyczny ukazuje pozostałe płaszczyzny zainteresowań naukowych ks. Fica.

Pierwszą była posoborowa eklezjologia. Jest to nurt niezwykle istotny i fundamentalny dla zrozumienia znaczenia dalszych badań ks. Fica. Trzeba w tym miejscu zauważyć, że Sobór Watykański II podjął odnowę samoświadomości Kościoła. Ukazał jego wymiarowy opis, uwzględniający szereg elementów (lud Boży w drodze, Mistyczne Ciało, obraz owczarni i szereg innych). Szczególną rolę odegrała w tym opisie kategoria *communio* – wspólnoty.

Jej konsekwencją w odniesieniu do Kościoła stało się *missio* – misja, posłanie. Kościół jako *communio* i *missio* ukazuje swój dialogalny i misyjny charakter, ale oparty na doświadczeniu wiary i wspólnoty wiary. Ten nurt badań, niejako wstępnym z punktu widzenia dalszej pracy naukowej,

pozwoił ks. Leonardowi Ficowi znaleźć punkt wyjścia o charakterze merytorycznym i metodologicznym dla dalszych badań.

Śledząc dorobek naukowy ks. Leonarda Fica zauważamy, że początkowe zainteresowania naukowe autora wyrosły z badań teoretycznych i koncentrowały się wokół ważnych zagadnień teologii fundamentalnej, takich jak: stanowiska odnoszące się do zagadnienia wiary, godności i posłannictwa świeckich czy różnego rozumienia i podejścia do Kościoła. Środowiskiem, w którym autor umieszcza owe zagadnienia, jest rzeczywistość Kościoła. Da się to zauważyć już w pierwszym poważnym artykule pt. „*Sensus fidei*” jako kryterium wiary według M.D. Kostera, *StThV*, 15(1977), s. 77–94. Wobec różnego podejścia i różnego rozumienia *sensus fidei*, autor najpierw precyzuje terminologię w tym zakresie, następnie omawia strukturę zmysłu wiary, jego przedmiot i zakorzenienie podmiotowe oraz funkcje. Słusznie autor uważa, że oderwanie powyższych zagadnień od magisterium Kościoła jest narażone na błąd w ich odczytywaniu. Już w tym i w kolejnym artykule: *Kościół komunii chrześcijan w encyklikach i adhortacjach posynodalnych Jana Pawła II*, w: *Jan Paweł II – apostoł jedności*, red. J. Kędzierski, Pelplin 2003, s. 62–73, można zauważyć pewną odwagę w myśleniu początkującego naukowca, który krytycznie patrzy na to, co na przykład napisał uznany wówczas teolog W.D. Koster. Pogłębienie refleksji nad wiarą w jej wymiarze personalnym i eklezjalnym widać w artykule: *Godność i posłannictwo świeckich według Konstytucji dogmatycznej o Kościele „Lumen gentium”*, *StWł*, 3(2000), s. 72–79. Autor zakorzenia wiarę chrześcijanina w żywych relacjach z Chrystusem oraz w namaszczeniu Duchem Świętym (s. 76). Z punktu widzenia duszpasterskiego ważne wydaje się podkreślenie ks. Fica, że szczególnym miejscem służby apostołatu świeckich jest rodzina chrześcijańska, w której małżonkowie realizują swe powołanie życiowe polegające na tym, że mają oni być dla siebie nawzajem i dla swoich dzieci świadkami wiary i miłości w Chrystusie (s. 77).

Kolejne bardzo ważne pole badawcze ks. Fica dotyczy doświadczenia wiary jako fundamentu chrześcijaństwa. Głównie tworzą go publikacje poświęcone osobie ks. prof. Tadeusza Dajczera, wybitnego teologa o ogromnym oddziaływaniu intelektualnym i formacyjnym: *Mądry Przewodnik w drodze do prawdy – Ks. Prof. Tadeusz Dajczer (1931–2009). Pro memoria*, Warszawa 2016, w: *Źródła wielkości mistrzów. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Piotrowi Pawłowi Gackowi*, red. R. Kryński, Lublin 2013, s. 241–257; *Chrześcijaństwo w myśli ks. prof. Tadeusza Dajczera*

(art. przyjęty do publikacji); *Widzenie wiary*, w: *Pasja wiary i Eucharystii*, red. K. Kamińska, R. Markowski, E. Nowak, W. Zagórska, Warszawa 2013, s. 59–66 oraz recenzji pracy: R. Markowski, *Rozumienie chrześcijaństwa w badaniach ks. Tadeusza Dajczera w kontekście fenomenologii religii*, Warszawa 2013, w: „*Studia Nauk Teologicznych*”, 10(2015), s. 281–286. Wydaje się, że ten nurt wyrażony w publikacjach ks. Fica zasługuje z kilku względów na uwagę. Po pierwsze, pozwala dostrzec fundamenty odniesienia dalszych badań – są nimi rzetelna teologia, w szczególności eklezjologia katolicka. Jej punktem wyjścia nie jest próba opisu fenomenu Kościoła poprzez pryzmat wydarzeń społecznych, ale poprzez pryzmat wiary w żywą osobę Chrystusa. Po drugie, jest to sposób uprawiania teologii opartej o przekaz świadków wiary. To pozwala na dostrzeżenie jej wymiaru egzystencjalnego, co wydaje się być szczególnie cennym narzędziem w konstruowaniu dialogu z innymi religiami. Wreszcie, ten nurt badań wyraża w sposób czytelny hołd dla mistrza, co jest wskazaniem na etos samego naukowca – wartość dzisiaj, w dobie parametryzacji może niezbyt cenioną, ale w gruncie rzeczy fundamentalną dla nauki i wiedzy.

Bardzo ważnym polem zainteresowań naukowych ks. Leonarda Fica jest komparatystyka religii Dalekiego Wschodu. Ten nurt badawczy uwidacznia się zarówno w zajęciach dydaktycznych jak i w publikacjach. W swoich opracowaniach autor poświęca również wiele uwagi temu, co jest istotą tych religii. Do najważniejszych artykułów z tego zakresu trzeba zaliczyć: *Buddyzm a chrześcijaństwo. Problem „Boga” i Jezusa Chrystusa w buddyzmie*, *AtK*, 136(2001), s. 22–39; *Czym jest zbawienie w buddyzmie?*, *StWł*, 4(2001), s. 95–106.

Znaczący nurt w badaniach naukowych ks. Fica wyznacza też leksykografia. Jest on autorem 126 artykułów encyklopedycznych oraz haseł opublikowanych w prestiżowym, monumentalnym dziele – *Encyklopedii katolickiej*, wydanej przez Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego KUL, a opracowanej redakcyjnie w Instytucie Leksykografii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Ks. Fic został zaproszony do udziału w realizacji projektu pod nazwą *Narodowy Program Rozwoju Humanistyki* w latach 2012–2014. Program był realizowany pod patronatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zaproszenie ks. Fica do udziału w realizowaniu tego programu było docenieniem jego pozycji naukowej. Autor opracował szereg haseł z zakresu religioznawstwa, indologii i orientalistyki, m.in.: *Pogrzeb w buddyzmie* (w: *EK*, t. 15, Lublin 2011, kol. 990–992); *Pogrzeb w szintoizmie* (w: tamże, kol. 992–993); *Sacrum*

w *buddyzmie* (w: EK, t. 17 Lublin 2012, kol. 828–829); *Saitama* (w: tamże, kol. 888); *Tao*, w: EK, t. 19, Lublin 2013, kol. 493; *Taoizm*, w: tamże, kol. 494–495); *Tao Te King* (w: tamże, kol. 495–496). Szereg haseł sytuuje się w dziedzinie geografii historycznej Kościoła oraz misjologii.

Realizacja haseł encyklopedycznych wymagała dogłębnego studium zagadnień. Oszczędne w słowach teksty encyklopedyczne świadczą o umiejętności syntetyzowania myśli ich autora.

STRESZCZENIE

Artykuł ukazuje w sposób syntetyczny: drogę naukową ks. prof. dr. hab. Leonarda Fica, syntetyczną ocenę jego dorobku naukowego, znajomość języków obcych, udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, na których ks. Fic wygłaszał referaty, osiągnięcia dydaktyczno-organizacyjne i zainteresowania badawcze.

Słowa kluczowe: religiologia, buddyzm, droga naukowa, zainteresowania badawcze, Kościół, wiara.

SUMMARY

The article shows in a synthetic way: the scientific path of Fr. prof. dr. hab. Leonard Fic, a synthetic evaluation of his scientific achievements, knowledge of foreign languages, a wide range of his research interests, didactic and organizational achievements as well as his participation in national and international scientific conferences at which Fr. Fic gave lectures.

Key words: religiology, Buddhism, scientific path, research interests, Church, faith.

BIBLIOGRAFIA

Wszystkie uwzględnione tutaj pozycje znajdują się w zestawieniu bibliograficznym sporządzonym przez Pawła Szuppe – StWł, 23(2021), s. 40–48.